

УДК 378.147:37.022:617.7-057.87

ДОСВІД ВИКЛАДАННЯ ОФТАЛЬМОЛОГІЇ АНГЛОМОВНИМ СТУДЕНТАМ ЗА КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЮ СИСТЕМОЮ НАВЧАННЯ

Т. А. Табалюк

ДВНЗ “Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського МОЗ України”

TEACHING EXPERIENCE IN OPHTHALMOLOGY FOR ENGLISH- SPEAKING STUDENTS BY THE CREDIT-MODULAR SYSTEM

T. A. Tabalyuk

SHEI “Ternopil State Medical University by I. Ya. Horbachevsky of MPH of Ukraine”

У статті наведено досвід вивчення офтальмології англійською мовою іноземними студентами ТДМУ за кредитно-модульною системою. Описано основні навчальні методики, у т. ч. і з використанням програмних засобів.

The article presents the experience of learning the Ophthalmology in English for foreign students in TSMU according to the credit-modular system. There were described the basic teaching methods, including using software tools.

Вступ. Впровадження у 2006 році кредитно-модульного навчання у Тернопільському державному медичному університеті ім. І. Я. Горбачевського як новітньої моделі вищої освіти відповідно до Болонської декларації все більше приваблює сюди іноземних громадян, про що свідчить щорічне динамічне зростання їх кількості. Це пов'язано також з посиленням конкурентоспроможності освіти, здобутої в стінах нашого закладу, та поступовим наближенням її до європейських стандартів [2, 3, 4].

Важливість і необхідність викладання офтальмології при підготовці лікарів обумовлена тим, що захворювання органа зору стоять на одному з перших місць серед хвороб людини. Орган зору пов'язаний багатьма анатомічними і фізіологічними механізмами як з організмом у цілому, так і з окремими його органами і системами. Тому він часто втягується в загальні захворювання організму або першим реагує на них функціональними чи морфологічними змінами. По суті, уся патологія органа зору (за винятком травм, окремих екзогенних запалень повік, кон'юнктиви і рогівки) є проявом загальних або системних захворювань. Тому знання офтальмологічних симптомів при різних загальних захворюваннях необхідні лікарям всіх спеціальностей для діагностики, оцінки стадії, динаміки, визначення прогнозу основного захворювання [1].

Організація навчального процесу з офтальмології в умовах кредитно-модульної системи має свої особ-

ливості. Це стосується і підготовки студентів – іноземних громадян [1, 2, 4].

Основна частина. Робоча програма з офтальмології для студентів IV курсу медичного факультету складається з одного модуля, що у цілому включає 90 годин (3 кредити), з них 10 годин лекцій, 40 практичних занять та 40 – самостійної роботи. Викладання офтальмології проходить на кафедрі оториноларингології, офтальмології та нейрохірургії ТДМУ ім. І. Я. Горбачевського. Медичною базою є очне відділення Тернопільської університетської лікарні. Реорганізація обласної лікарні в університетську клініку у 2009 році дала змогу більш ширше залучати студентів до обстеження хворих, діагностичних та лікувальних маніпуляцій, що є важливим у підготовці студентів до практичної діяльності.

На кафедрі існує методичне забезпечення англійською мовою у вигляді календарно-тематичних планів практичних занять, мультимедійних презентацій лекцій, методичних розробок, матеріалів для підготовки до практичних занять та лекцій, пакета тестових завдань, рентгенограм, набору ситуаційних задач та слайдів з клінічними випадками. Для самостійної роботи студентів на кафедрі створена бібліотека, яка зокрема включає 13 томів американської академії офтальмології 2006 року випуску та ряд інших сучасних англійських літературних джерел, у т. ч. і періодичних видань, зокрема “Євротаймс”.

Цикл офтальмології включає 6 практичних занять за методикою “єдиного дня”, що проходять на базі профільного відділення університетської лікарні. Очне відділення обладнане базовими лікувально-діагностичними комплексами, у т. ч. робочим місцем офтальмолога, сферопериметром, щілинною лампою, ультразвуковим сканером, факоемольсифікатором, операційним мікроскопом та ін. Не секрет, що на даний момент забезпечення клінік Азії та Африки, звідки родом переважна більшість іноземних студентів, є набагато прогресивнішим, ніж українських державних лікарень. Тому знайомство з деякими інноваційними офтальмологічними технологіями проходить шляхом їх демонстрації з використанням програмних засобів. На базі очного відділення розташований обласний центр мікрохірургії ока та обласний офтальмологічний травмцентр, де проходять тематичні 4 та 6 заняття.

Кожне практичне заняття включає коротке обґрунтування актуальності теми, формулювання індивідуальних практичних завдань, відпрацювання практичних навиків один на одному, курацію тематичних хворих, демонстрацію відеоматеріалів до хірургічних нозологій, трансляцію тематичних операцій в реальному часі, розв’язання ситуаційних задач та перегляд слайдів, семінарське обговорення та опитування, тестовий контроль. Оцінювання кожного студента за кожне практичне заняття є комплексним і включає три моменти – практичну, теоретичну та тестову частину. Велику роль в об’єктивізації оцінювання відіграє щоденний тестовий контроль знань у системі “Moodle” напередодні ввечері. Перескладають цю складову загальної оцінки лише ті, хто не задоволений результатом чи в силу певних обставин не мав доступу до Інтранету. Великим стимулом для студентів також є можливість швидше завершити практичне заняття і більш раціонально використати свій час. Кількість тестів у системі “Moodle” щорічно доповнюється і включає ситуаційні задачі, теоретичні та ілюстровані запитання. Своєрідним підсумком вивчення офтальмології є написання історії хвороби, яке, враховуючи специфіку дисципліни, не є легким, проте плавно крок за кроком, заняття за заняттям засвоюються основні її вагомні елементи і переважна більшість студентів успішно справляється з вказаним завданням.

Іноді у студентів виникають труднощі при спілкуванні з хворими для збору скарг і анамнезу із-за мовного бар’єра. Тому викладач знаходиться зі студентами і під час курації, допомагаючи їм як у пере-

кладі, так і в застосуванні діагностичних методів обстеження органа зору.

Слід відзначити з власних спостережень, що у загальному зацікавленість англійських студентів курсом офтальмології є значно вищою, ніж їх українських колег. Студенти-іноземці з першого заняття показують більшу, ніж наші співвітчизники, обізнаність у сучасних технологіях, виявляють жвавий інтерес до офтальмологічного обладнання, цікавляться технічним виконанням новітніх хірургічних методик, зокрема щодо корекції зору.

У теперішній час інформаційні технології широко використовуються практично у всіх галузях діяльності людини взагалі і медицини зокрема. Без програмних засобів важко собі уявити і процес викладання у сучасному медичному вузі. Вони, з одного боку, полегшують роботу викладача, а з другого – сприяють більш швидкому засвоєнню матеріалу студентами.

На курсі офтальмології для іноземних студентів ми читаємо 5 англійських мультимедійних лекцій. На першому занятті ознайомлюємо студентів-іноземців з комп’ютеризованими методиками дослідження зорових функцій, у тому числі і розробленими на кафедрі способами візометрії (патенти України 50511 та 89817), контрастометрії (патент 66125) та визначення кольоровідчуття (патент 66126). При проведенні практичних занять демонструємо 8 англійських відеофільмів з мікрохірургічними втручаннями (факоемольсифікація катаракти, антиглаукоматозна операція, лазерна корекція зору, орбітотомія, виправлення птозу, усунення косоокості, кератопластика та вітреоретинальне втручання), застосовуємо набір слайдів з клінічними випадками до кожної нозології, застосовуємо елемент тематичної “живої хірургії” завдяки відеозв’язку з плановою операційною.

Висновки. В умовах впровадження кредитно-модульної системи навчання лише удосконалення системи викладання, різнобічний підхід до педагогічного процесу, що включає підвищення ролі самопідготовки студентів, впровадження комп’ютерних технологій дають змогу раціоналізувати навчання та підвищити його ефективність. Розвиток засобів навчання спричиняє і розвиток нових методів навчання, які не могли б бути реалізовані без застосування програмних засобів, зокрема при викладанні офтальмології англійською мовою студентам-медикам. Сучасні діагностичні та лікувальні методики у поєднанні із новітніми методами навчального процесу, у т. ч. використання інформаційних технологій, значно підвищують інтерес іноземних студентів до вивчення офтальмології. Це при-

водить до активного впровадження в навчальний процес основних положень Болонської концепції та інтег-

рації української медичної освіти до європейських та світових стандартів.

Література

1. Жабоедов Г. Д. Успішність іноземних студентів з офтальмології / Г. Д. Жабоедов, Г. С. Бондарева, О. П. Вітовська // Матеріали Всеукраїнської конференції “Проблеми навчання іноземних студентів у медичних закладах України” // Медична освіта. – 2002. – № 3. – С. 247–248.

2. Ковальчук Л. Я. Медична освіта в Україні та Болонський процес : реальність і шляхи переходу в Європейський освітній простір / Л. Я. Ковальчук, І. Р. Мисула, К. О. Пашко // Матеріали науково-методичної конференції “Досвід впровадження основних засад Болонського процесу в систему вищої медичної освіти”. – Тернопіль : Укрмедкнига,

2005. – С. 24–30.

3. Ковальчук Л. Я. Навчання іноземних студентів – досвід і проблеми / Л. Я. Ковальчук // Матеріали Всеукраїнської конференції “Проблеми навчання іноземних студентів у медичних закладах України” // Медична освіта. – 2002. – № 3. – С. 45–47.

4. Досвід викладання іноземним студентам на кафедрі хірургії з анестезіологією № 2 / О. В. Олійник, А. Р. Вайда, А. Я. Господарський [та ін.] // Медична освіта. – 2011. – № 1. – С. 69–71.